

משנה • חמ"ד

מסכת מגילה

ומונגש

כיתה ז' • חוברת עבודה • חינוך מותאם

שם התלמיד: _____ כיתה: _____

לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר

(אסתר ח, טז)

מסכת מגילה

מבוא – לתלמיד

שלום לך, תלמיד יקר!

בחוברת הזאת נלמד את מסכת מגילה. המסכת מלמדת איך קוראים את המגילה בפורים, ומה הדינים של בית הכנסת ושל קריאת התורה.

בכל יחידה יש:

מה יש ביחידה?	מה עושים?
המשנה	קוראים יחד עם המורה
מילון המשנה	לומדים מילים חדשות
שאלות	עונים בעזרת המשנה ובעזרת מחסן המילים
תרשים כאמד"ט	ממלאים: כותרת • אומר • מקרה • דין • טעם
במשפט אחד	כותבים מה למדנו

שווה לדעת

טיפ: קרא כל שאלה לאט. חפש את התשובה במשנה, ורק אחר כך כתוב.

בהצלחה!

מסכת מגילה

תוכן העניינים

4	פרק ראשון – מגילה נקראת • משניות א–יא
5	מתי קוראים את המגילה?
7	יום הכניסה – כיצד?
9	עיר גדולה ושנה מעוברת
11	אין בין – שבת, יום טוב ונדרים
13	אין בין – טומאה וטהרה, ספרים ותפילין
15	אין בין – כהן גדול, במות, שילה וירושלים
18	חזרה – פרק ראשון
20	פרק שני – הקורא למפרע • משניות א–ו
21	איך קוראים את המגילה?
23	בן עיר ובן כרך • מי כשר לקרוא?
25	כל היום כשר, כל הלילה כשר
27	חזרה – פרק שני
29	פרק שלישי – בני העיר • משניות א–ו
30	קדושת בית הכנסת – מכירה וקנייה
32	כבוד בית הכנסת
34	ארבע פרשיות
36	קריאת התורה במועדים
38	חזרה – פרק שלישי
40	פרק רביעי – הקורא עומד • משניות א–י
41	כמה עולים לתורה?
43	דברים שבקדושה וסדר הקריאה
45	המפטיר והקטן
47	נשיאת כפיים ושליח הציבור
49	נוסחים שאין אומרים, ופרשיות שאין מתרגמים
51	חזרה – פרק רביעי

מסכת מגילה

פרק ראשון – מגילה נקראת

משניות א-יא

- מתי קוראים את המגילה? • עמוד 5
- יום הכניסה - כיצד? • עמוד 7
- עיר גדולה ושנה מעוברת • עמוד 9
- אין בין - שבת, יום טוב ונדרים • עמוד 11
- אין בין - טומאה וטהרה, ספרים ותפילין • עמוד 13
- אין בין - כהן גדול, במות, שילה וירושלים • עמוד 15
- חזרה - פרק ראשון • עמוד 18

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משנה א

מתי קוראים את המגילה?

המטרות שלי ביחידה

לדעת מתי קוראים את המגילה // להבחין בין כרך לבין כפר

לשון המשנה

מגילה נקראת באחד עשר, בשנים עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה עשר; לא פחות ולא יותר. כרפין המקפין חומה מימות יהושע בן נון, קורין בחמשה עשר. כפרים ועירות גדולות, קורין בארבעה עשר; אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה: (מסכת מגילה, פרק א', משנה א')

מילון המשנה

כרפין	ערים גדולות
המקפין חומה	שיש חומה מסביב
כפרים	יישובים קטנים
מקדימין	קוראים מוקדם

משלימים

מאגר מילים

ט"ו • י"ד • חמישה • חומה

1. קוראים את המגילה ב_____ ימים.
2. עיר שיש לה _____ מימות יהושע היא כרך.
3. בכרך קוראים ב_____ באדר.
4. בעיר שאין לה חומה קוראים ב_____ באדר.

עיון בברטנורה

ברטנורה

מימות יהושע בן נון קורין בט"ו - כדי לחלוק כבוד לא"י

מה מסביר הברטנורה? מדוע הזכירו את ימות יהושע?

- ☐ כי יהושע גר בשושן
- ☐ כדי לכבד את ארץ ישראל
- ☐ כי אחשורוש בנה חומה
- ☐ כי אין חומות בימינו

זוגות מתאימים

מתי קוראים?	מקום
☐ י"ד באדר	☐ כרך מוקף חומה
☐ ט"ו באדר	☐ עיר בלי חומה

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משנה ב

יום הכניסה – כיצד?

המטרות שלי ביחידה

לדעת שאין קוראים את המגילה בשבת // להכיר את יום הכניסה - שני וחמישי

לשון המשנה

כיצד? חל להיות יום ארבעה עשר בשני - כפרים ועירות גדולות קורין בו ביום, ומקפות חומה למחר. חל להיות בשלישי או ברביעי - כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועירות גדולות קורין בו ביום, ומקפות חומה למחר. חל להיות בחמישי - כפרים ועירות גדולות קורין בו ביום, ומקפות חומה למחר. חל להיות ערב שבת - כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועירות גדולות ומקפות חומה קורין בו ביום. חל להיות בשבת - כפרים ועירות גדולות מקדימין וקורין ליום הכניסה, ומקפות חומה למחר. חל להיות אחר השבת - כפרים מקדימין ליום הכניסה, ועירות גדולות קורין בו ביום, ומקפות חומה למחר: (מסכת מגילה, פרק א', משנה ב')

מילון המשנה

באותו יום	בו ביום
ביום שאחרי	למחר
יום שישי	ערב שבת

משלימים

מאגר מילים

שבת • שני • חמישי • מקדימים

1. יום הכניסה הוא יום _____ או יום _____

2. אין קוראים את המגילה ב_____.

3. בני הכפרים _____ ליום הכניסה.

עיון בברטנורא

ברטנורא

חל להיות - שאין קריאת מגילה בשבת

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ קוראים את המגילה בשבת
- ☐ אין קוראים את המגילה בשבת
- ☐ קוראים רק ביום ראשון
- ☐ קוראים רק בכפרים

אמת או טעות?

אמת / טעות	המשפט
	קוראים את המגילה בשבת.
	כשי"ד חל ביום שני - הכפרים קוראים בו ביום.
	כשי"ד חל בערב שבת - גם הכרכים קוראים בו ביום.

ציירו לוח שבוע וסמנו בו את יום שני ויום חמישי - ימי הכניסה

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משניות ג-ד

עיר גדולה ושנה מעוברת

המטרות שלי ביחידה

לדעת מהי עיר גדולה // לדעת מתי קוראים את המגילה בשנה מעוברת

לשון המשנה

איזו היא עיר גדולה? כל שיש בה עשרה בטלנים. פחות מכאן, הרי זה כפר. באלו אמרו מקדימין ולא מאחרין. אבל זמן עצי כהנים, ותשעה באב, וחגיגה, והקהל - מאחרין ולא מקדימין. אף על פי שאמרו מקדימין ולא מאחרין, מתרין בהספד ובתעניות ומתנות לאביונים. אמר רבי יהודה: אימתי? מקום שנכנסין בשני ובחמישי. אבל מקום שאין נכנסין לא בשני ולא בחמישי, אין קורין אותה אלא בזמנה:

(מסכת מגילה, פרק א', משנה ג')

לשון המשנה

קראו את המגלה באדר הראשון, ונתעברה השנה, קורין אותה באדר השני. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגלה ומתנות לאביונים:

(מסכת מגילה, פרק א', משנה ד')

מילון המשנה

בטלנים	אנשים שיושבים תמיד בבית הכנסת
ונתעברה השנה	לשנה נוסף חודש - אדר שני
מתנות לאביונים	מתנות לעניים

משלימים

מאגר מילים

עשרה • כפר • אדר שני • לעניים

1. עיר גדולה - יש בה _____ בטלנים.

2. אם יש פחות - זה _____.

3. בשנה מעוברת קוראים את המגילה ב_____.

4. מתנות לאביונים הן מתנות _____.

עיון בברטנורה

ברטנורה

עשרה בטלנין - כדי להיות מצויין תמיד בשעת התפילה בבהכ"נ

מה מסביר הברטנורה? מדוע יש בעיר עשרה בטלנים?

- כדי שיעבדו בשוק
- כדי שיהיו תמיד בבית הכנסת בתפילה
- כדי שיקראו רק בכפר
- כדי שיבנו חומה

זוגות מתאימים

מה הדין?	מה?
● קוראים את המגילה באדר שני	● עשרה בטלנים
● עיר גדולה	● פחות מעשרה בטלנים
● כפר	● שנה מעוברת

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משניות ה-ו

אין בין – שבת, יום טוב ונדרים

המטרות שלי ביחידה

לדעת מה ההבדל בין יום טוב לשבת // לדעת מה ההבדל בין נדר לנדבה

«אין בין... אלא...» = שני דברים דומים כמעט בכול. יש ביניהם רק הבדל אחד.

לשון המשנה

אין בין יום טוב לשבת, אלא אכל נפש בלבד. אין בין שבת ליום הכפורים, אלא שזה זדונו בידי אדם, וזה זדונו בכרת:

(מסכת מגילה, פרק א', משנה ה')

לשון המשנה

אין בין המוֹדֵר הַנָּאָה מִחֻבּוֹ לְמִדֵּר מִמֶּנּוּ מֵאֵכֶל, אֶלָּא דְרִיסַת הָרֶגֶל, וְכֻלָּם שְׂאִין עוֹשִׂין בָּהֶן אֵכֶל נֶפֶשׁ. אין בין נדרים לנדבות, אלא שהנדרים חִיב בְּאַחֲרֵיּוֹתָן, וְנִדְבוֹת אֵינּוּ חִיב בְּאַחֲרֵיּוֹתָן:

(מסכת מגילה, פרק א', משנה ו')

מילון המשנה

אכל נפש	בישול והכנת אוכל
בכרת	עונש מן השמיים
נדרים	כשאדם אומר «הרי עלי עולה» – הוא מתחייב להביא קרבן
נדבות	כשאדם אומר «הרי זו עולה» – הבהמה הזאת תהיה קרבן

משלימים

מאגר מילים

לְבִשָּׁל • אָסוּר • פֶּרֶת • נָדָר

1. ביום טוב מותר _____.

2. בשבת _____ לבשל.

3. מי שעושה מלאכה ביום הכיפורים בכוונה - עונשו _____

4. «הרי עלי עולה» - זה _____.

עיון בברטנורה

ברטנורה

נדבה - האומר הרי זו עולה, ונאבדה, אינו חייב באחריותה,

מה מסביר הברטנורה?

- ☐ מי שאמר «הרי זו» צריך להביא שתי בהמות
- ☐ אסור לומר «הרי זו»
- ☐ מי שאמר «הרי זו» והבהמה אבדה - אינו צריך להביא אחרת
- ☐ בנדבה לא מקריבים עולה

זוגות מתאימים

מה מיוחד בו?	דבר
☐ לא נכנס לחצר של החבר	☐ יום טוב
☐ מותר לבשל	☐ נדר
☐ אם הקרבן אבד - מביא אחר	☐ מודר הנאה

ציירו שולחן של יום טוב עם אוכל חם שבושל ביום טוב

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משניות ז-ח

אין בין – טומאה וטהרה, ספרים ותפילין

המטרות שלי ביחידה

לדעת שבטומאה יש דרגות // לדעת באיזה כתב כותבים תפילין ומזוזות

לשון המשנה

אין בין זב הרוֹאֶה שְׁתִּי רְאִיּוֹת לְרוֹאֶה שְׁלֵשׁ, אֶלָּא קֶרֶבָן. אין בין מִצְרֶע מְסֻגָּר לְמִצְרֶע מְחֻלָּט, אֶלָּא פְּרִיעָה וּפְרִימָה. אין בין טָהוֹר מִתּוֹךְ הַסֵּגֶר לְטָהוֹר מִתּוֹךְ הַחֵלֶט, אֶלָּא תְּגַלְחַת וְצַפְרִים: (מסכת מגילה, פרק א', משנה ז')

לשון המשנה

אין בין סְפָרִים לְתַפְלִין וּמְזוּזוֹת, אֶלָּא שְׁהַסְפָּרִים נִכְתָּבִין בְּכָל לָשׁוֹן, וְתַפְלִין וּמְזוּזוֹת אֵינָן נִכְתָּבוֹת אֶלָּא אֲשׁוּרִית. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵף בְּסְפָרִים, לֹא הִתִּירוּ שִׁיכָתְבוּ אֶלָּא יוֹנִית: (מסכת מגילה, פרק א', משנה ח')

מילון המשנה

מִצְרֶע מְסֻגָּר	הכהן עוד לא בטוח, ובודק אותו שוב אחרי שבעה ימים
מִצְרֶע מְחֻלָּט	הכהן בטוח שהוא טמא
אֲשׁוּרִית	כתב הקודש - כמו בספר התורה

משלימים

מאגר מילים

אֲשׁוּרִית • טְמֵאִים • כָּל לָשׁוֹן

1. מצורע מוסגר ומצורע מוחלט - שניהם _____.
2. ספרים אפשר לכתוב ב_____.
3. תפילין ומזוזות כותבים רק _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

נכתבין בכל לשון – בכתב של כל אומה ובלשון של כל אומה:

מה מסביר הברטנורא? «בכל לשון» פירושו:

☐ בכתב ובלשון של כל עם

☐ רק בעברית

☐ רק ביוונית

☐ בלי כתב בכלל

אמת או טעות?

משפט	אמת / טעות
מצורע מוסגר אינו טמא.	
מזוזה כותבים רק בכתב הקודש.	
ספרים אפשר לכתוב בכל לשון.	

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק ראשון - מגילה נקראת • פרק א • משניות ט-יא

אין בין – כהן גדול, במות, שילה וירושלים

המטרות שלי ביחידה

לדעת מה זו במה // לדעת שירושלים קדושה לעולם

לשון המשנה

אין בין כהן משוח בשמן המשחה למרבה בגדים, אלא פר הבא על כל המצות. אין בין כהן משמש לכהן שעבר, אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה:
(מסכת מגילה, פרק א', משנה ט')

לשון המשנה

אין בין במה גדולה לבמה קטנה, אלא פסחים. זה הכלל: כל שהוא נדר ונדב, קרב בבמה; וכל שאינו לא נדר ולא נדב, אינו קרב בבמה:
(מסכת מגילה, פרק א', משנה י')

לשון המשנה

אין בין שילה לירושלים, אלא שבשילה אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה, ובירושלים לפנים מן החומה. וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים. קדשת שילה יש אחריה הטר, וקדשת ירושלים אין אחריה הטר:
(מסכת מגילה, פרק א', משנה י"א)

מילון המשנה

מזבח מחוץ למקדש (בזמן שהיה מותר)	במה
מזבח של כל העם	במה גדולה
מזבח פרטי של אדם אחד	במה קטנה
המקום שבו עמד המשכן לפני בית המקדש	שילה

משלימים

מאגר מילים פְּסָחִים • לְעוֹלָם • שִׁילָה

1. בבמה גדולה הקריבו גם _____.
2. לפני ירושלים, המשכן עמד ב_____.
3. ירושלים קדושה _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

יש אחריה היתר - כשחרבה שילה הותרו הבמות:

- מה מסביר הברטנורא?
- ☐ שילה לא חרבה
 - ☐ אסור לבנות במה לעולם
 - ☐ בשילה לא הקריבו קרבנות
 - ☐ כששילה חרבה - שוב היה מותר להקריב בבמות

זוגות מתאימים

הסבר	מושג
☐ מזבח של אדם אחד	☐ במה גדולה
☐ קדושה לעולם	☐ במה קטנה
☐ מזבח של כל העם	☐ ירושלים

ציירו את ירושלים עם החומה

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק ראשון - מגילה נקראת • חזרה • פרק א

חזרה - פרק ראשון

המטרות שלי ביחידה

לזכור מתי קוראים את המגילה // לזכור את ההבדלים «אין בין... אלא...»

משלימים

מאגר מילים

חֲמִשָּׁה עָשָׂר • אַרְבָּעָה עָשָׂר • לְבִשָּׁל • אֲשׁוּרִית

1. בעיר עם חומה (כמו ירושלים) קוראים את המגילה ב_____ באדר.
2. בעיר בלי חומה קוראים ב_____ באדר.
3. ביום טוב מותר _____.
4. תפילין כותבים רק _____.

בוחרים

באיזה חודש קוראים את המגילה בשנה מעוברת?

- ☐ אדר ראשון
- ☐ אדר שני
- ☐ ניסן
- ☐ שבט

איפה עמד המשכן לפני ירושלים?

- ☐ בשושן
- ☐ במצרים
- ☐ בשילה
- ☐ בבבל

זוגות מתאימים

מה מיוחד בו?	דבר
מזבח של כל העם ●	כפרים ●
כתובות רק בכתב הקודש ●	במה גדולה ●

יכולים להקדים ליום
הכניסה

מזוזות

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

הִדְרֹו עָלֶיךָ פֶּרֶק מִגִּלְתָּה נִקְרָאת

ציירו או כתבו מה למדתם

מסכת מגילה

פרק שני – הקורא למפרע

משניות א-ו

- איך קוראים את המגילה? • עמוד 21
- בן עיר ובן כרך • מי כשר לקרוא? • עמוד 23
- כל היום כשר, כל הלילה כשר • עמוד 25
- חזרה - פרק שני • עמוד 27

פרק שני - הקורא למפרע • פרק ב • משניות א-ב

איך קוראים את המגילה?

המטרות שלי ביחידה

לדעת איך קוראים את המגילה כדי לצאת ידי חובה

לשון המשנה

הקורא את המגילה למפרע, לא יצא. קראת על פה, קראת תרגום, בכל לשון, לא יצא. אבל קורין אותה ללועזות בלעז. והלועז ששמע אשורית, יצא.
(מסכת מגילה, פרק ב', משנה א')

מילון המשנה

למפרע	לא לפי הסדר
על פה	בלי לקרוא מהכתב
סורגין	בהפסקות

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

הסדר • כתובה • יצא • דין

- קוראים את המגילה לפי _____.
- קוראים מתוך מגילה _____, לא על פה.
- מי שקרא בהפסקות - _____.
- כותבים את המגילה על קלף, ב _____.

עיון בברטנורה

ברטנורה

קראה על פה - לא יצא. כתיב הכא נזכרים, וכתיב התם (שמות יז) כתוב זאת זכרון בספר:

מה מסביר הברטנורא?

יצא או לא יצא?

מה קרה?	יצא / לא יצא
דוד קרא את המגילה מהסוף להתחלה.	
משה קרא מן המגילה, עם הפסקות.	
אהרן אמר את המגילה מהזיכרון.	

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק שני - הקורא למפרע • פרק ב • משניות ג-ד

בן עיר ובן כרך • מי כשר לקרוא?

המטרות שלי ביחידה

לדעת מי כשר לקרוא את המגילה // לדעת מתי קוראים ביום

לשון המשנה

הכל כשרין לקרות את המגלה, חוץ מחרש, שוטה, וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן. אין קורין את המגלה, ולא מלין, ולא טובלין ולא מזיזין, וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבל, עד שתניח החמה. וכלן שעשו משעלה עמוד השחר, כשר. (מסכת מגילה, פרק ב', משנה ד')

מילון המשנה

כשרין	מותר להם, הקריאה שלהם טובה
חרש	מי שלא שומע
שתניח החמה	כשהשמש זורחת

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

הכל • קטן • השמש • כלה

1. _____ כשרים לקרוא את המגילה.
2. חרש, שוטה ו _____ - לא קוראים לציבור.
3. ביום קוראים את המגילה אחרי שזורחת _____.
4. ההלכה: קוראים את המגילה _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

אין קורין את המגילה - שחייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולחזור ולקראה ביום.

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ קוראים את המגילה רק בבוקר
- ☐ קוראים את המגילה פעמיים: בלילה וביום
- ☐ קוראים את המגילה רק בבית
- ☐ לא חייבים לקרוא את המגילה

זוגות מתאימים

מאיפה קוראים?	מי אמר?
☐ מאיש יהודי	☐ רבי מאיר
☐ מאחר הדברים האלה	☐ רבי יהודה
☐ כלה	☐ רבי יוסי

ציירו את השמש זורחת - זה הזמן לקרוא את המגילה ביום

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק שני - הקורא למפרע • פרק ב • משניות ה-ו

כל היום כשר, כל הלילה כשר

המטרות שלי ביחידה

לדעת שמצווה של יום - כשרה כל היום, ומצווה של לילה - כל הלילה

לשון המשנה

כָּל הַלַּיְלָה כָּשֶׁר לְקִצִּירַת הָעֵמֶר וּלְהִקָּטֵר חֲלָבִים וְאַבְרִים. זֶה הַכֶּלֶל, דִּבֶּר שְׁמִצּוֹתוֹ בַּיּוֹם, כָּשֶׁר כָּל הַיּוֹם. דִּבֶּר שְׁמִצּוֹתוֹ בַּלַּיְלָה, כָּשֶׁר כָּל הַלַּיְלָה.
(מסכת מגילה, פרק ב', משנה ו')

מילון המשנה

כָּשֶׁר	מותר, טוב
זֶה הַכֶּלֶל	כך זה בכל המקרים

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

הַיּוֹם • הַלַּיְלָה • שׁוֹפָר • הָעֵמֶר

1. מצווה שזמנה ביום - כשרה כל _____.
2. מצווה שזמנה בלילה - כשרה כל _____.
3. תקיעת _____ כשרה כל היום.
4. קצירת _____ כשרה כל הלילה.

עיון בברטנורה

ברטנורה

ודבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה - לאתוויי אכילת פסחים שכשר כל הלילה.

○ תקיעת שופר

קריאת ההלל

פרק שני - הקורא למפרע • חזרה • פרק ב

חזרה – פרק שני

המטרות שלי ביחידה

לחזור על מה שלמדנו בפרק «הקורא למפרע»

יצא או לא יצא?

מה קרה?	יצא / לא יצא
קרא את המגילה לפי הסדר מתוך מגילה כשרה.	
קרא את המגילה מהסוף להתחלה.	
קרא על פה.	
קרא בהפסקות.	
קרא ממגילה שכתובה על נייר.	

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

בְּדִין • כָּלָה • הַשְׁמָשׁ • הַלְוִיָּהּ

- מגילה כשרה כתובה על קלף _____.
- קוראים את המגילה _____.
- ביום קוראים אחרי שזורחת _____.
- קצירת העומר כשרה כל _____.

זוגות מתאימים

מילה	פירוש
לְמַפְרָע	בהפסקות ●
עַל פֶּה	כשהשמש זורחת ●

● לא לפי הסדר

● בלי לקרוא מהכתב

● סרוגין

● הנץ החמה

מי כשר לקרוא את המגילה לציבור?

○ קטן

○ חרש

○ גדול ששומע ומבין

○ שוטה

ציירו מגילה כשרה: קלף, דיו ושורות כתובות

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

הדרן עלך פרק הקורא למפרע

מסכת מגילה

פרק שלישי – בני העיר

משניות א-ו

קדושת בית הכנסת – מכירה וקנייה • עמוד 30

כבוד בית הכנסת • עמוד 32

ארבע פרשיות • עמוד 34

קריאת התורה במועדים • עמוד 36

חזרה – פרק שלישי • עמוד 38

פרק שלישי - בני העיר • פרק ג • משניות א-ב

קדושת בית הכנסת - מכירה וקנייה

המטרות שלי ביחידה

אני אדע את סולם הקדושה // אני אבין: עולים בקדושה, לא יורדים

לשון המשנה

בְּנֵי הָעִיר שֶׁמָכְרוּ רְחוּבָה שֶׁל עִיר, לֹקְחִין בְּדָמֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת. בֵּית הַכְּנֶסֶת, לֹקְחִין תְּבָה. תְּבָה, לֹקְחִין מִטְפָּחוֹת. מִטְפָּחוֹת, לֹקְחִין סְפָרִים. סְפָרִים, לֹקְחִין תּוֹרָה. אֲבָל אִם מָכְרוּ תּוֹרָה, לֹא יִקְחוּ סְפָרִים. סְפָרִים, לֹא יִקְחוּ מִטְפָּחוֹת. מִטְפָּחוֹת, לֹא יִקְחוּ תְּבָה. תְּבָה, לֹא יִקְחוּ בֵּית הַכְּנֶסֶת. בֵּית הַכְּנֶסֶת, לֹא יִקְחוּ אֶת הָרְחוּב. וְכֵן בְּמוֹתְרִיקָן. אֵין מוֹכְרִין אֶת שֶׁל רַבִּים לְיַחִיד, מִפְּנֵי שֶׁמּוֹרִידִין אוֹתוֹ מְקַדְּשֵׁתוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן, אַף לֹא יַעֲרִיר גְּדוּלָּה לְעִיר קִטְנָה.

(מסכת מגילה, פרק ג', משנה א')

מילון המשנה

תְּבָה	ארון הקודש
מִטְפָּחוֹת	בד שעוטף את הספר
סְפָרִים	נביאים וכתובים

משלימים

מאגר מילים

תורה • רחוב • למעלה • ספרים

1. הדבר הכי פחות קדוש: _____.
2. הדבר הכי קדוש: _____.
3. מכרו מטפחות - קונים _____.
4. בקדושה הולכים רק _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים - דמעלין בקודש ואין מורידין:

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ מותר למכור הכול
- ☐ עולים בקדושה ולא יורדים
- ☐ קונים רק רחוב
- ☐ לא קונים ספרים

אמת או טעות?

משפט	אמת/טעות
מכרו ספרים - קונים ספר תורה.	
מכרו ספר תורה - קונים רחוב.	
תורה קדושה יותר מתבה.	

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו סולם עם שישה שלבים: רחוב, בית כנסת, תבה, מטפחות, ספרים,

תורה

פרק שלישי - בני העיר • פרק ג • משנה ג

כבוד בית הכנסת

המטרות שלי ביחידה

אני אדע: בית כנסת שחרב - עדיין קדוש // אני אדע מה אסור לעשות בו

לשון המשנה

וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁחָרַב, אֵין מְסַפִּידִין בְּתוֹכוֹ, וְאֵין מְפַשְׁלִין בְּתוֹכוֹ חֲבָלִים, וְאֵין פּוֹרְשִׁין לְתוֹכוֹ מְצוּדוֹת, וְאֵין שׁוֹטְחִין עַל גִּגּוֹ פְרוֹת, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ קַפְנִדְרָא, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כו לא): "וְהִשְׁמוּתִי אֶת מִקְדָּשִׁיכֶם", קִדְּשָׁתָן אֶף כְּשֶׁהֵן שׁוֹמְמִין. עָלוּ בּוֹ עֲשָׁבִים, לֹא יִתְלוֹשׁ, מִפְּנֵי עֲגַמַת נֶפֶשׁ.

(מסכת מגילה, פרק ג', משנה ג')

מילון המשנה

שְׁחָרַב	שנהרס
קַפְנִדְרָא	קיצור דרר
עֲגַמַת נֶפֶשׁ	צער בלב

משלימים

מאגר מילים

קדוש • קיצור דרר • עשבים • צער

1. בית כנסת שחרב - עדיין _____.
2. אסור לעבור בו _____.
3. לא תולשים _____ שגדלו בו.
4. כי העשבים מביאים _____ - עגמת נפש.

עיון בברטנורה

ברטנורה

מפני עגמת נפש – שיזכרו ימי בנינו ויתנו לב לבנותו אם יוכלו,

מה מסביר הברטנורה?

- ☐ העשבים יפים
- ☐ כשרואים את העשבים זוכרים ורוצים לבנות שוב
- ☐ צריך למכור את המקום
- ☐ אין צער

זוגות מתאימים

איפה?	מה אסור?
☐ בתוך בית הכנסת - דרך קצרה	☐ לשטוח פירות
☐ על הגג	☐ לפרוש רשתות
☐ לתוכו	☐ לעבור בו

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק שלישי - בני העיר • פרק ג • משנה ד

ארבע פרשיות

המטרות שלי ביחידה

אני אדע את שמות ארבע הפרשיות // אני אדע את הסדר שלהן

לשון המשנה

ראש חדש אדר שחל להיות בשבת, קורין בפרשת שקלים. חל להיות בתוך השבת, מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת. בשנייה, זכור. בשלישית, פרה אדמה. ברביעית, החדש הזה לכם. בחמישית, חוזרין לכסדרן. לכל מפסיקין, בראשי חודשים, בחגכה ובפורים, בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים.
(מסכת מגילה, פרק ג', משנה ד')

מילון המשנה

פרשת שקלים	הפרשה על מחצית השקל
לכסדרן	חוזרים לסדר הרגיל

משלימים

מאגר מילים

זכור • שקלים • החדש • פרה

1. הפרשה הראשונה: _____.
2. הפרשה השנייה: _____.
3. הפרשה השלישית: _____ אדומה.
4. הפרשה הרביעית: _____ הזה לכם.

עיון בברטנורה

ברטנורה

ומפסיקין בשבת הבאה - כדי שתקרא פ' זכור בשבת הסמוכה לפורים,

מתי קוראים פרשת זכור?

- בפסח ☐
- בשבת הסמוכה לפורים ☐
- בראש השנה ☐
- בחנוכה ☐

זוגות מתאימים

פרשה	על מה?
שקלים ●	עמלק ●
זכור ●	קרבן פסח ●
החדש ●	מחצית השקל ●

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק שלישי - בני העיר • פרק ג • משניות ה-ו

קריאת התורה במועדים

המטרות שלי ביחידה

אני אדע: בכל חג קוראים על החג // אני אדע מה קוראים בפורים ובחנוכה

לשון המשנה

בַּחֲנֻכָּה, בְּנִשְׂאִים. בְּפֹרִים, וַיָּבֵא עֹמֶלֶק. בְּרָאשֵׁי חֲדָשִׁים, וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם. בְּמַעֲמָדוֹת, בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. בְּתַעֲנִיּוֹת, בְּרִכּוֹת וּקְלָלוֹת. אֵין מְפַסְקִין בְּקְלָלוֹת, אֶלָּא אֶחָד קוֹרֵא אֶת כָּלֵן. בְּשָׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וּבַשְּׁבִעִת בְּמִנְחָה, קוֹרִין כְּסֻדְרוֹ, וְאֵין עוֹלִין לָהֶם מִן הַחֲשֵׁבּוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג מד): "וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶת מַעֲדֵי ה' אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מִצֻּתָּן שִׁיהוּ קוֹרִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזִמְנוֹ.

(מסכת מגילה, פרק ג', משנה ו')

מילון המשנה

הַנִּשְׂאִים	קרבות נשיאי השבטים
בְּרָאשֵׁי חֲדָשִׁים	ביום הראשון של החודש

משלימים

מאגר מילים

ויבא עמלק • הנשיאים • ובראשי חדשיכם • אחרי מות

1. בחנוכה קוראים _____.
2. בפורים קוראים _____.
3. בראש חודש קוראים _____.
4. ביום הכיפורים קוראים _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

שנאמר וידבר משה - שמצוה לקרות בכל מועד מענין המועד:

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ קוראים כל שבוע אותו דבר
- ☐ בכל חג קוראים על החג
- ☐ לא קוראים בחג
- ☐ קוראים רק בשבת

אמת או טעות?

משפט	אמת/טעות
בפורים קוראים על עמלק.	
בחנוכה קוראים «אחרי מות».	
בשבועות קוראים «שבעה שבועות».	

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו ספר תורה על הבימה, ולידו חג שאתם אוהבים

פרק שלישי - בני העיר • חזרה • פרק ג

חזרה - פרק שלישי

המטרות שלי ביחידה

אני אחזור על פרק בני העיר

זוגות מתאימים

נושא	משנה
ארבע פרשיות ●	משנה א ●
סולם הקדושה ●	משנה ג ●
מה קוראים בחגים ●	משנה ד ●
בית כנסת שחרב ●	משנה ו ●

משלימים

מאגר מילים

קדוש • למעלה • זכור • החג

1. בקדושה עולים _____ ולא יורדים.
2. בית כנסת שחרב - עדיין _____.
3. לפני פורים קוראים פרשת _____.
4. בכל חג קוראים על _____.

מה הכי קדוש?

- ☐ רחוב
☐ תבה
☐ ספר תורה
☐ מטפחות

מסכת מגילה

פרק רביעי - הקורא עומד

משניות א-י

- כמה עולים לתורה? • עמוד 41
- דברים שבקדושה וסדר הקריאה • עמוד 43
- המפטיר והקטן • עמוד 45
- נשיאת כפיים ושליח הציבור • עמוד 47
- נוסחים שאין אומרים, ופרשיות שאין מתרגמים • עמוד 49
- חזרה - פרק רביעי • עמוד 51

פרק רביעי - הקורא עומד • כמה עולים לתורה?

כמה עולים לתורה?

המטרות שלי ביחידה

לדעת כמה אנשים עולים לתורה בכל יום // להבין: יום חשוב יותר - יותר עולים

לשון המשנה

בְּרֵאשִׁי חֲדָשִׁים וּבְחָלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, קוֹרִין אֲרֻבָּעָה. אֵין פּוֹחֲתִין מִהֶן וְאֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן, וְאֵין מַפְטִירִין בְּנִבְיָא. הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה, מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ. זֶה הַכָּלֵל: כָּל שֵׁשׁ בּוֹ מוֹסֵף וְאֵינוֹ יוֹם טוֹב, קוֹרִין אֲרֻבָּעָה. בְּיוֹם הַכַּפּוֹרִים, שְׁשָׁה. בַּשַּׁבָּת, שִׁבְעָה. אֵין פּוֹחֲתִין מִהֶן, אֲבָל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן, וּמַפְטִירִין בְּנִבְיָא. הַפּוֹתֵחַ וְהַחוֹתֵם בַּתּוֹרָה, מְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ:

(מסכת מגילה, פרק ד', משנה ב')

מילון המשנה

קורין	קוראים בתורה
מוסיפין	מוסיפים עוד
מפטירין בנביא	קוראים הפטרה

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

שלושה • ארבעה • חמשה • שבעה

1. ביום שני וחמישי עולים _____.
2. בראש חודש עולים _____.
3. ביום טוב עולים _____.
4. בשבת עולים _____.

עיון בברטנורא

ברטנורא

בי"ט ה' - דכל דטפי ליה מלתא מחבריה, טפי ליה גברא

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ כל יום עולים אותו מספר
- ☐ יום חשוב יותר - עוד עולה
- ☐ בשבת עולים מעט
- ☐ רק כהנים עולים

זוגות מתאימים

כמה עולים?	היום
6 ●	שבת ●
3 ●	יום הכיפורים ●
7 ●	ראש חודש ●
4 ●	יום שני ●

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק רביעי - הקורא עומד • דברים שבקדושה וסדר הקריאה

דברים שבקדושה וסדר הקריאה

המטרות שלי ביחידה

לדעת: דבר שבקדושה - רק בעשרה // לדעת כמה פסוקים קוראים

לשון המשנה

אין פורסין את שמע, ואין עוברין לפני התבה, ואין נושאין את פניהם, ואין קורין בתורה, ואין מפטירין בנביא, ואין עושין מעמד ומושב, ואין אומרים ברכת אבלים ותנחומי אבלים וברכת חתנים, ואין מזמנין בשם, פחות מעשרה. ובקרקעות, תשעה וכהן; ואדם, כיוצא בזה:

(מסכת מגילה, פרק ד', משנה ג')

מילון המשנה

שליח ציבור	עוברין לפני התבה
קריאת התורה	קורין בתורה
זימון אחרי הסעודה	מזמנין

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

עשרה • שלשה • מדלגין • קדיש

- קוראים בתורה רק כשיש _____ אנשים.
- גם _____ אומרים רק בעשרה.
- כל עולה קורא לפחות _____ פסוקים.
- בנביא _____, ובתורה אין מדלגין.

עיון בברטנורה

ברטנורה

ואין קורין בתורה - כל דבר שבקדושה לא יהא בפחות מעשרה

מה מסביר הברטנורה?

- ☐ דבר שבקדושה - לפחות עשרה
- ☐ מספיק שלושה
- ☐ כל אחד לבד
- ☐ רק בשבת

אמת או טעות?

אמת / טעות	המשפט
	קוראים בתורה גם בחמישה אנשים.
	ברכת כוהנים - רק בעשרה.
	מותר לדלג בנביא.

ציירו בית כנסת עם מניין של עשרה

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק רביעי - הקורא עומד • המפטיר והקטן

המפטיר והקטן

המטרות שלי ביחידה

לדעת מה הקטן רשאי לעשות בבית הכנסת // להכיר את המפטיר

לשון המשנה

קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. פוחח פורס את שמע ומתרגם, אבל אינו קורא בתורה, ואינו עובר לפני התיבה, ואינו נושא את כפיו. סומא פורס את שמע ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מקומו, אינו פורס על שמע:

(מסכת מגילה, פרק ד', משנה ו')

מילון המשנה

קטן	ילד שעוד לא בר מצוה
סומא	עיוור
ומתרגם	מתרגם לארמית

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

קורא בתורה • שליח ציבור • חייב • עיוור

- קטן _____ ומתרגם.
- קטן אינו _____.
- קטן עוד אינו _____ במצוות.
- סומא הוא _____, והוא פורס על שמע.

עיון בברטנורה

ברטנורה

אבל אינו פורס על שמע - וכל שאינו חייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן

מה מסביר הברטנורה? למה קטן אינו פורס על שמע?

- ☐ כי הוא אינו חייב
- ☐ כי הוא לא יודע לקרוא
- ☐ כי הוא עייף
- ☐ כי אין לו סידור

זוגות מתאימים

מה מותר לו?	מי?
☐ פורס על שמע ומתרגם	☐ קטן
☐ עובר לפני התיבה ופורס על שמע	☐ פוחח
☐ קורא בתורה ומתרגם	☐ המפטיר בנביא

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

ציירו או כתבו מה למדתם

פרק רביעי - הקורא עומד • נשיאת כפיים ושליח הציבור

נשיאת כפיים ושליח הציבור

המטרות שלי ביחידה

לדעת מתי כהן אינו נושא כפיו // לדעת שתפילין מרובעות

לשון המשנה

כֹּהֵן שֵׁשׁ בְּיָדָיו מוֹמִין, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף מִי שֶׁהָיוּ יָדָיו צְבוּעוֹת אֶסְטִיס וּפּוּאָה, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, מִפְּנֵי שֶׁהָעַם מְסַתְּכָלִין בּוֹ:
(מסכת מגילה, פרק ד', משנה ז')

מילון המשנה

מומין	פגמים בגוף
מסתכלין	מביטים

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

מסתכלים • מרובעות • כוהנים • ראש

1. ברכת כוהנים מברכים ה_____.
2. כהן עם מום בידיו אינו מברך, כי העם _____ בו.
3. תפילין צריכות להיות _____.
4. תפילין של ראש מניחים על ה_____, במקום השער.

עיון בברטנורה

ברטנורה

ואין בה מצוה - דתפילין מרובעות הלכה למשה מסיני:

מה מסביר הברטנורא?

- ☐ תפילין יכולות להיות עגולות
- ☐ תפילין מרובעות - הלכה למשה מסיני
- ☐ אין צורך בתפילין
- ☐ תפילין מזהב

אמת או טעות?

המשפט	אמת / טעות
מותר לעשות תפילין עגולות.	
מניחים תפילין במקום שאמרו חכמים.	
כהן שהעם מסתכל בידיו אינו נושא כפיו.	

ציירו תפילין מרובעות

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

פרק רביעי - הקורא עומד • נוסחים שאין אומרים, ופרשיות שאין מתרגמים

נוסחים שאין אומרים, ופרשיות שאין מתרגמים

המטרות שלי ביחידה

לדעת שיש מילים שאסור לומר בתפילה // לדעת שיש פרשיות שלא מתרגמים, מפני הכבוד

לשון המשנה

האומר יברכוה טובים, הרי זו דרך המינות. על קן צפור יגיעו רחמים, ועל טוב יזכר שמה, מודים מודים, משתקין אותו. המכנה בעריות, משתקין אותו. האומר, "ומזרעה לא תתן להעביר למלך" (ויקרא יח, כא): "ומזרעה לא תתן לאעבד בארמיותא", משתקין אותו בנזיפה:

(מסכת מגילה, פרק ד', משנה ט')

מילון המשנה

מודים לה'	מודים
אומרים לו לשתוק	משתקין

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

אחד • פעמיים • כבוד • מתרגמים

1. אסור לומר «מודים» _____.
2. אנחנו מאמינים בה' _____.
3. יש פרשיות שקוראים ולא _____.
4. לא מתרגמים אותן מפני ה- _____.

פרק רביעי - הקורא עומד • חזרה - פרק רביעי

חזרה - פרק רביעי

המטרות שלי ביחידה

לחזור על הפרק הרביעי // לסיים את המסכת

זוגות מתאימים

כמה עולים?	היום
5 ●	יום שני ●
7 ●	ראש חודש ●
3 ●	יום טוב ●
4 ●	שבת ●

השלימו מן המחסן

מאגר מילים

עשרה • קטן • מרובעות • כבוד • מודים

- דבר שבקדושה - רק ב.....
- קורא בתורה, אבל אינו שליח ציבור.
- תפילין צריכות להיות
- אסור לומר «.....» פעמיים.
- יש פרשיות שלא מתרגמים מפניה

אמת או טעות?

המשפט	אמת / טעות
את המגילה קוראים רק בעמידה.	
בשבת עולים שבעה.	
בנביא מדלגין.	

מה למדנו במסכת מגילה?

- ☐ רק פורים
- ☐ פורים, שבת ויום טוב, ספר תורה ובית הכנסת
- ☐ רק חנוכה
- ☐ רק תפילין

ציירו את הדבר שהכי אהבתם במסכת מגילה

במשפט אחד

כתוב במשפט אחד את הדבר החשוב ביותר שלמדת ביחידה:

הדרן עלך פרק הקורא עומד – וסליקא לה מסכת מגילה

מסכת מגילה

כיתה ז' • חוברת עבודה – חינוך מותאם

בחוברת:

המשנה בחיינו

עיון בברטנורא

תרשים כאמד"ט

מילון המשנה

לשון המשנה

הדרך שלך מסכת מגילה

והדרך שלו, דעתו עליה ודעתה עלו